

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนักศึกษาชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีการศึกษา 2520 จากวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในภาคกลางรวม 14 แห่ง โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling)

อาจารย์ผู้สอนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยคือ อาจารย์ที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง จากวิทยาลัยครู 14 แห่ง แต่เนื่องจากมีจำนวนน้อยจึงใช้เป็นตัวอย่างประชากรหมดทุกคน มีนักศึกษาและอาจารย์ตามจำนวนที่ปรากฏในตารางที่ 1 และ 2.

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างของแต่ละวิทยาลัยครู

ชื่อวิทยาลัยครู	จำนวนนักศึกษา		
	ชาย	หญิง	รวม
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	12	16	28
สวนสุนันทา	8	20	28
ชนบุรี	12	16	28
สวนกุหลาบ	—	28	28
พระนคร	16	12	28
จันทรเกษม	10	18	28

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างของแต่ละวิทยาลัยครู (ต่อ)

ชื่อวิทยาลัยครู	จำนวนนักศึกษา		
	ชาย	หญิง	รวม
เพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ	18	10	28
นครปฐม	12	16	28
เพชรบุรี	16	12	28
นครสวรรค์	20	8	28
เทพสตรี	16	12	28
พระนครศรีอยุธยา	16	12	28
ฉะเชิงเทรา	9	19	28
จันทบุรี	13	15	28
รวม	178	214	392

ตารางที่ 2 จำนวนอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่างของแต่ละวิทยาลัยครู

ชื่อวิทยาลัยครู	จำนวนอาจารย์		
	ชาย	หญิง	รวม
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	3	4	7
สวนสุนันทา	1	2	3
ธนบุรี	1	3	4
สวนกุหลาบ	—	6	6
พระนคร	1	1	2
จันทรเกษม	1	4	5
เพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ	—	4	4
นครปฐม	1	3	4

ตารางที่ 2 จำนวนอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่างของแต่ละวิทยาลัยครู (ต่อ)

ชื่อวิทยาลัยครู	จำนวนอาจารย์		
	ชาย	หญิง	รวม
เพชรบุรี	4	1	5
นครสวรรค์	5	1	6
เทพสคร	6	—	6
พระนครศรีอยุธยา	2	1	3
ฉะเชิงเทรา	3	—	3
จันทบุรี	4	1	5
รวม	32	31	63

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาการออกแบบสอบถามจากวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบสอบถามสำหรับอาจารย์เป็น 2 แบบคือ แบบให้เลือกตอบ และแบบประเมินค่า แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับตัวอาจารย์ผู้สอน และตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับวิธีสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 เรื่อง คือ

1. การสอนโดยบรรยาย
2. การสอนตามตำรา
3. การสอนโดยให้คนควาหาความรู้
4. การสอนโดยไขข่าวและ เหตุการณ์ประจำวัน
5. การสอนโดยวิธีแก้ปัญหา
6. การสอนโดยใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน
7. การสอนแบบสืบสอบ
8. การสอนโดยใช้วิทยากร
9. การวัดผลการสอน

10. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการสอบ

แบบสอบ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบมโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ โดยอาศัยเกณฑ์จากหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พ.ศ.2519 ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกสังคมศึกษา และอาศัยโครงการสอน ตำราเรียนวิชาภูมิศาสตร์ หนังสือวารสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ตลอดจนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกประเทศ มาประกอบการพิจารณาสร้างแบบสอบให้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกสังคมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากร แบบสอบเป็นแบบปรนัยเลือกตอบ (Objective Multiple Choice) แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ภูมิศาสตร์กายภาพจำนวน 50 ข้อ และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจจำนวน 50 ข้อ รวม 100 ข้อ แต่ละข้อมีตัวเลือก (Option) 4 ตัว และมีคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุดเพียง 1 คำตอบ

การทดสอบ เครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการวิจัย

แบบสอบ กอนนำแบบสอบมโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้นำแบบสอบไปทดลองสอบก่อนเพื่อเป็นการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อทดสอบ จะไ้ทราบว่ข้อสอบแต่ละข้อมีความยากง่ายเพียงใด มีอำนาจจำแนกมากน้อยเพียงใด โดยนำแบบสอบไปทดสอบครั้งแรกกับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ภาคตะวันออก วิทยาลัยครูจันทบุรี จำนวน 40 คน เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ.2521 มีข้อสอบทั้งหมด 100 ข้อ แลวนำกระดาษคำตอบ (Answer Sheet) มาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิด และวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาอำนาจจำแนก (Discrimination of Power) และระดับความยาก (Degree of Difficulty) ของแบบสอบโดยใช้สูตร¹

¹ Norman E. Gronlund, Constructing Achievement Tests, (Englewood Cliffs, New York : Prentice - Hall, Inc., 1968), p. 87.

$$\text{ระดับความยาก (P)} = \frac{U + L}{2n}$$

$$\text{อำนาจจำแนก (D)} = \frac{U - L}{n}$$

U = จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ทำข้อนั้นถูก

L = จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ทำข้อนั้นถูก

n = จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ข้อสอบทั้งหมดจำนวน 100 ข้อ มีข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้คือ มีอำนาจจำแนกระหว่าง .20 - .80 และมีการระดับความยากระหว่าง .20 - .80 อยู่จำนวน 79 ข้อ ต้องปรับปรุงใหม่จำนวน 21 ข้อ (ดังแสดงไว้ในภาคผนวก) ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามและตัวเลือกให้ชัดเจนยิ่งขึ้นทุกข้อโดยไม่ตัดทิ้งเลย เพราะเป็นข้อสอบที่ตรงจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดมโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ แบบสอบที่ปรับปรุงใหม่นำไปทดลองสอบ เป็นครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2521 กับ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ภาคต่อเนื่อง วิทยาลัยครูธนบุรี จำนวน 48 คน มีข้อสอบทั้งหมด 100 ข้อ แลวนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน โดยดำเนินไปตามวิธีเดียวกันกับการทดลองสอบครั้งแรกทุกประการ ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ข้อสอบทั้งหมด 100 ข้อ มีข้อสอบอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้คือ มีอำนาจจำแนกระหว่าง .20 - .80 และมีการระดับความยากระหว่าง .20 - .80 จำนวน 95 ข้อ และมีข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำทั้งค่าอำนาจจำแนกและระดับความยากที่ต้องตัดทิ้งไปรวม 5 ข้อ

การหาความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบด้วยการหาความคงที่ภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรของ กูเดอร์ ริชาร์ดสันที่ 21 (Kuder Richardson 21)¹

$$r_{Kr\ 21} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{M(n-M)}{n(S.D.)^2} \right]$$

¹ George Sorchs Adam, Measurement and Evaluation in Education Psychology and Guidance, (New York : Rinehart and Winston, 1964), p.78.

$$R_{Kx} 21 = \text{สัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือใจของแบบสอบ}$$

$$n = \text{จำนวนข้อของแบบสอบ}$$

$$M = \text{มัธยิม เลขคณิตของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง}$$

$$(S.D.)^2 = \text{ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง}$$

สัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือใจของแบบสอบจากการทดลองสอบครั้งที่ 1 มีค่า .725 และจากการทดลองสอบครั้งที่ 2 มีค่า .745 นับว่าความเชื่อถือใจของแบบสอบมีนัยทางภูมิศาสตร์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงสูงพอที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย (วิธีการคำนวณแสดงไว้ในภาคผนวก)

แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง เกี่ยวกับวิธีสอนที่ใช้ในการพัฒนามโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกสังคมศึกษา และนำไปทดลองใช้กับอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในวิทยาลัยครูที่มีได้เลือกไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบและแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการสอบและสอบถามตัวอย่างประชากร ดังในตารางที่ 1 และ 2 แล้วดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

แบบสอบ

1. ก่อนสอบชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีทำให้นักศึกษาฟัง
2. รวบรวมกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน การให้คะแนนถือเกณฑ์คำตอบถูกต้องร้อยละ 1 คะแนน คำตอบผิดหรือยกเว้นไม่ตอบได้ 0 คะแนน ข้อสอบรวมทั้งสิ้น 95 ข้อ คะแนนรวมเท่ากับ 95 คะแนน

3. นำคะแนนที่รวบรวมได้ทั้งหมดจำแนกเป็นวิทยาลัย นำผลที่ได้แต่ละวิทยาลัยมาเปรียบเทียบกันทั้ง 14 วิทยาลัย โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance)¹ ว่าแตกต่างกันหรือไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

4. นำคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ในวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 14 แห่ง มาหาความแตกต่างแต่ละคู่ด้วยวิธีการของคันทัน (Duncan's New Multiple Range Test)² เพื่อหาความสัมพันธ์กับวิธีสอนของอาจารย์ที่สอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 14 วิทยาลัยครู

แบบสอบถาม นำผลที่ได้มาหาความถี่ของคะแนน (Tally) และทำการหยั่งคะ
ว่า อาจารย์ส่วนมากใช้วิธีสอนแบบใดที่ทำบ่อยมาก ปานกลาง เป็นบางครั้งหรือไม่ทำเลย
แล้วนำมาสรุปแยกในแต่ละวิธีโดย เสนอเป็นตาราง

¹ Henry E. Garret, Statistics in Psychology and Education, (5th ed. New York : Longmans, Green and Co., Inc. , 1960), pp. 280-81

² Allen L. Edwards, Experimental Design in Psychological Research, (3d ed. New York : Holt Rinehart and Winston, Inc. , 1968), pp. 130-34.